

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

LXII. An, & quid veniat nomine Conuentuum, quos facientes, vel
permittentes ingredi virtute facultatum, punit Motus Gregorij XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

noſo non incurrit excommunicationem, niſi poſt declarationem excommunicati non tolerati.

- 7 Permittens ingredi habentem dictas facultates, modo ingrediens prætextu illarum non introimitur, incurrit prædictas penas dicti Motus.

R Espondetur, quod licet Llamas cit. §. 32. in princ. cap. Bonacina de clauſura, quaſt. 4. punct. 6. num. 3. Filiucius tom. 1. tract. 15. cap. 5. num. 119. & alij putent, quod penas dicti Motus Gregorij XIII. contrahant, non ſolum omnes ſuperiores vtriuſque ſexus, ſed etiam omnes Religioſi vtriuſque ſexus, facientes, vel permittentes ingredi virtute facultatum; moti ex eo, quia in cit. Motu dictæ pænæ expreſſe imponuntur Abbatibus, Abbaibus, Conuentibus, & aliis Monafteriorum vtriuſque ſexus Superioribus; at paulò poſt immediate ponuntur verba, & aliis perſonis, quocumque nomine vocentur, ſignificari non poſſunt, niſi Religioſi vtriuſque ſexus, quia alioquin dicta verba eſſent ſuperflua; cum iam cit. Motus expreſſerit Superiores vtriuſque ſexus: ergo, &c. tamen oppoſitum (quod docet Rodriguez tom. 1. 99. Regul. quaſt. 47. art. 3. Miranda tract. de Monial. quaſt. 2. art. 12. conſul. 3. Barboſa de poteſt. Episcop. part. 3. alleg. 102. num. 33. & Diana part. 2. tract. 5. reſol. 33.) ſit multò probabilius; nempe tantum Superiores vtriuſque ſexus facientes, vel permittentes ingredi virtute facultatum, contrahere excommunicationem, & cæteras pœnas (vt priuationem officiorum, & inhabilitatem ad illa) dicti Motus Gregorij XIII. quia per illa verba: Et aliis perſonis, quocumque nomine vocentur, ſolum ſignificantur alij Superiores, quocumque nomine dicantur, cum his verbis: Quocumque nomine vocentur, ſatis clarè denotetur, Motum non loqui de priuatis Religionum perſonis; nam hæ ſemper Religioſi, vel Religioſæ dicuntur; ſed de Religionum Superioribus, & qui in diuerſis Monafteriis diuerſo nomine vocantur.

Confirmatur, quia dictus Motus paulò inferius volens ſub pœnis comprehendere quaſcumque Moniales, quæ admittunt ingredientem de licentia Episcop. in caſibus non neceſſariis, id expreſſit indefinite dicens, Moniales: ergo ſi idem voluiſſet in caſu noſtro, id facile expreſſiſſet ſimiliter dicens, & alios Religioſos vtriuſque ſexus.

Confirmatur ſecundò, quia pænæ potius ſunt reſtringendæ, quàm ampliandæ: ergo, &c. Idemque, quod modo dixi de Bulla Gregorij XIII. abſque dubio dicendum eſt de Bulla Pauli V.

Obiicies ex Filiucio loco ſuprà cit. praxis S. Pœnitentiæ ſeruat oppoſitum: ergo.

Reſpondetur, tranſeat antecedens, nec id eſt mirum, quia oppoſitum eſt etiam ſatis probabile: quapropter ſic S. Pœnitentiaria ſequitur opinionem probabilem, quin agit cautius, & tutius.

Instabis, ſaltem admittens ingredientem ad malum finem, etſi non ex prætextu licentiæ, contrahet excommunicationem Tridentini ſeſſ. 25. de Regularib. cap. 5. Pontifici non reſeruatam.

Reſpondetur, nego antecedens, quia Tridentinum ibi excommunicat ſolum ingredientes, nullam mentionem faciens de admittentibus, qui nec alibi excommunicantur, niſi caſu quo admittant ingredientem prætextu facultatum: excommunicationem autem, vtpotè pœnalis, non extenditur de caſu ad caſum, à patetate, quin neque à maiore rationis: verbi gratia ſcribens, vel mit- tens ad Monialem literas, etiam obſcenas, non Thom. Delbene de Immunit. Eccleſ. Pars I L.

contrahit excommunicationem contra loquentes cum Monialibus laram. Vide quæ dicebantur dubit. 58. in fin. & Doctores, quos citat, & ſequitur Barboſa de poteſt. Episcop. part. 3. alleg. 102. num. 81.

Urgebis: Participat in crimine criminoſo, & ſic participans contrahit eandem excommunicationem, quam is, cum quo participat, contrahit, cap. nuper, de ſentent. excommun. ergo, &c.

Reſpondetur, ad incurrendam excommunicationem iſtam, iuxta cit. cap. nuper, opus eſſe, vt is, cum quo quis participat, ſit excommunicatus denunciatus, ſeu non toleratus.

Addo, quod neque excommunicationem, & alias pœnas dictas contrahat, qui permittit ingredi habentem prædictas facultates, ſed non ingredientem virtute illarum, ſed ingredientem veluti ac ſi illas non haberet, ſeu illis non inuitendo; quamvis eas contrahat, ſi permittat ingredi eum, qui habens prædictas facultates velit ingredi virtute illarum, licet ipſe non permittat ingredi eum virtute illarum, ſed talem prætextum reſpuat. Ratio eſt, quia in tali caſu permittit vſum talium facultatum, dum permittit ingredi ingredientem virtute facultatum, quas hic reuera aliquando habuit. Vide Nauarrum comment. 4. de Regular. num. 62.

DUBITATIO LXII.

An & quid veniat nomine Conuentuum, quos facientes, vel permittentes ingredi virtute facultatum, punit Motus Gregorij XIII.

SVMMARIVM.

- 1 Conuentus nomine veniunt Religioſi cum ſuperiore in vnum coacti.
- 2 Capituli nomine veniunt Canonici cum Decano in vnum congregati.
- 3 Motus Gregorij XIII. excommunicat Religioſos vtriuſque ſexus, ſi in vnum, ſeu collegialiter coacti quempiam virtute facultatum ingredi faciant, vel permittant.
- 4 Conuentus collegialiter coactus ſi delinquat, puniri debent omnes conſentientes, aut non contradicentes, ſi conſentire, vel contradicere teneantur.
- 5 Conuentus nomine ſecundum Rodriguez ſatis probabiliter non veniunt omnes vtriuſque ſexus Religioſi, ſed ſolum maiores cum Præſato.
- 6 Pontifex prohibens excommunicari Vniuerſitatem, permittit excommunicari aliquos ex vniuerſitate.
- 7 Præſati, & officiales puniri iubentur, cum totus Conuentus in ſimoniaca Monachi receptione delinquit.
- 8 Religioſi omnes tenentur reſtituere pecuniam ſimoniace acceptam, Abbates verò, & maiores perſone pœna lata contra ſimoniacos aſſiciuntur.
- 9 Motus Gregorij XIII. puniens Conuentum prætextu facultatum aliquem ingredi facientem, vel permittentem, aſſicit tantum Superiores, & eorum Conſultores, ſeu præcipuos Officiales, quorum conſilio Superior gubernatur.
- 10 Maiores cum Præſato non puniuntur pœnis in dicto motu contentis, ſi Conuentus non delinquat collegia

collegialiter congregatus; sed ij soli sint adhibiti priuati in Consultores.

Respondetur cum Doctoribus, quos citat, & sequitur Bonacina de clausura, quest. 4. ¹ punct. 6. numero 4. venire Religiosos cum Superiore in vnum coactos, sicuti nomine Capituli veniunt Canonici cum Decano in vnum Congregati: ² ita vt talis Motus excommunicet, & ceteris supradictis poenis afficiat Religiosos vtriusque sexus, si in vnum, seu collegialiter coacti, virtute facultatum quempiam ingredi faciant aut permittant, suffragium prestando, vel cum possint contradicere, non contradicendo, quia hoc est Conuentum delinquere.

⁴ Confirmatur, quia (sicuti recte docent Abb. in cap. dilectus 2. de simonia, numero 8. & Ananias ibid. numero 9.) quando Conuentus collegialiter coactus delinquit, puniri debent omnes consentientes, aut (sicuti contradicere tenebantur) non contradicentes; non tamen omnes de Conuentu, nisi forsan omnes de Conuentu consentiendo, vel non contradicendo culpæ participes fuerint.

⁵ Quamvis Rodrig. tom. 1. qq. Regul. questione 47. art. 3. satis probabiliter doceat, nomine Conuentus, etiam quando collegialiter congregatur in vnum, non venire omnes vtriusque sexus Religiosos, qui collegialiter coacti ingressum concesserunt, sed venire solum Maiores cum Prælato, argum. cap.

⁶ Romana, ad fin. de sent. excomm. in 6. vbi Pontifex prohibens excommunicari vniuersitatem, permittit excommunicari aliquos ex vniuersitate, in his verbis: *Sed in illos d. maxat de Collegio, vel vniuersitate, quos culpabiles esse constiterit, promulgetur.* Vbi Gloss. verb. Culpabiles, ait: *Sicut Præ-*

⁷ latus, vel Consules, & huiusmodi Maiores. Item secundo, arg. cit. cap. dilectus, vbi cum totus Conuentus in simoniaca Monachi receptione deliquerit, soli Prælati, & officiales puniri iubentur: vbi Gloss. verb. Officialibus, quærens, cur non totus Conuentus delinquens, sed hi soli puniantur, ait, *quia horum officialium consilio, & auctoritate omnia*

⁸ *fiunt.* Item tertio, argum. cap. veniens, de simonia, vbi in simili Conuentus delicto, iubentur quidem omnes Religiosi restituere pecuniam simoniace acceptam: at quoad poenas dicitur, *Abbatem, & maiores personas Monasterij pro tante prauitatis excessu, &c.* vbi Gloss. verb. Maiores, ait:

⁹ *Quorum consilio Abbas regitur:* ergo sic etiam in casu nostro dicendum videtur, quod scilicet Motus Gregorij XIII. puniens Conuentum virtute facultatum ingredi facientem, vel permittentem, explicandus sit, quod nomine Conuentus intelligat tantum Superiorem, & ipsius Consultores, seu præcipuos officiales, quorum consilio Superior gubernatur, non autem omnes de Conuentu, etiam omnes de Conuentu collegialiter, seu in vnum congregati consenserint.

¹⁰ At quidquid sit de hac opinione, quæ vt opposita, est satis probabilis, illud interim dicendum est, quod non puniantur Maiores cum Prælato (si ab isto cum consilio eorum ingressus est permissus,) quando non delinquit Conuentus: v. g. si non cogitur collegialiter in vnum Conuentus, sed priuatim cum quibusdam Religiosis tractat Prælati de hac ingressus permissione, non Maiores cum Prælato, sed Prælati solum contrahat excommunicationem, & poenas dicti Motus Gregorij XIII. quia de Prælati solum ibi Pontifex expressam men-

tionem facit; & sic easdem poenas non contrahunt etiam consultores, & alij, cum quibus ille tractauit, quia de his dictus Motus mentionem non facit, sed solum de Superioribus, & de Conuentibus: & tunc non est Conuentus, qui deliquit, quia non collegialiter, nec nomine Conuentus illi dederunt votum, vel consilium: ergo, &c. nisi dicas, eos etiam excommunicationem, & poenas dictas contrahere, non quatenus Conuentus, sed quatenus personas permittentes ingressum, casu quo eum impedire poterant, & tenebantur ex officio.

DVBITATIO LXIII.

An, & quid veniat in dicto Motu Gregorij XIII. per ly *facere, vel permittere ingredi virtute facultatum?*

S V M M A R I V M.

- 1 Per verbum *facere, vel permittere, in motu Gregorij XIII.* appositum venit quæcumque actio vel positio, vel negatio, vt iubendo, consulendo, aut ianuam aperiendo; vel negatio, vt non prohibendo.
- 2 Qui non impedit etiam si possit impedire, cum tamen ad hoc ex officio non teneatur, non contrahit dictas poenas.

Respondetur, venire quamcunque actionem, vel positionem (vt iubendo, consulendo, aut ianuam aperiendo, seu intromittendo) vel negatiuam (vt non prohibendo,) qua Prælati sunt causa talis ingressus, quia cum hi prohibere ex officio teneantur, & commodè possint, vt suppono, censentur non prohibendo indirecta causa huius ingressus; quapropter merito ipsorum permissio subditur dictis poenis Gregorij XIII. Non sic dicendum de eo, qui non impedit, etiam si possit impedire, si impedire non tenetur ex officio. Rodrig. tom. 1. q. 47. & Miranda de Monialib. q. 2. art. 12. concl. 3.

DVBITATIO LXIV.

An veniat in dicto Motu Gregorij XIII. per ly *quempiam facere, vel permittere ingredi virtute facultatum*, mas tantum, vel etiam femina?

S V M M A R I V M.

- 1 Nominem (quempiam) ex probabiliori sententia Doctorum venit non solum mas, sed etiam femina in dicto motu Gregorij.
- 2 Femina etiam comprehenditur in canone, si quis suadente diabolo.
- 3 Femininum comprehenditur sub masculino in legum dispositione, etiam in materia odiosa, & penali.
- 4 Dicitio (quemquam) cadit super personas in præcedentibus expressas, in quibus etiam de feminis fit mentio in dicto motu.
- 5 Ingressus permissio etiam feminis prohibetur.
- 6 Motus Gregorij loquitur de ingressu in Monasteria tam virorum, quam mulierum.
- 7 Summus Pontifex quando in dicto motu voluit comprehendere sexum femininum, expressit, sed non